

สมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาของไทย

School Director's Competency Affecting Thai Primary School's Excellent Performance

ปัญญา หาแก้ว¹

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์²

ศรุตดา ชัยสุวรรณ³

สงวนพงศ์ ขวนชม⁴

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของไทย 2) ศึกษาสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของไทยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียน ศึกษาต่อบกลุ่มตัวอย่างผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2557 มี 3 ประเภทๆ ละ 33 คน ดังนี้ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาที่ผ่านการประเมินและได้รับรางวัลพระราชทานและจัดว่าเป็นโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ 2) ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากการประเมินภายนอกรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากการประเมินภายนอกรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) แบบสอบถามสมรรถนะด้านความประพฤติ วินัย คุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้อำนวยการโรงเรียน (2) แบบสอบถามสมรรถนะหลักของผู้อำนวยการโรงเรียน (3) แบบสอบถามสมรรถนะประจำสายงานของผู้อำนวยการโรงเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณ

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของตัวแปรพหุคูณ (One Way MANOVA) และวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Discriminant Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 3 ประเภทมีสมรรถนะความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ความรับผิดชอบในวิชาชีพอยู่ในระดับดีมาก การมีวินัย การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การดำรงชีวิตที่เหมาะสม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย การสื่อสารและการตั้งใจ การพัฒนาศักยภาพของบุคคล การบริหารองค์การ การมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับดี 2) สมรรถนะที่จำแนกผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 3 ประเภทได้คือ ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย โดยผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาที่ผ่านการประเมินและได้รับรางวัลพระราชทานและจัดว่าเป็นโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศมีสมรรถนะทั้ง 3 ด้านสูงสุดและสูงกว่าผู้อำนวยการโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และผู้อำนวยการโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจาก

¹ นักศึกษาลัทธิศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

² ศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

⁴ อาจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้อำนวยการโรงเรียนทั้งสองประเภทหลังมีสมรรถนะทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน โดยสรุปสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 3 ด้านดังกล่าวส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียน

คำสำคัญ : สมรรถนะ, ผู้อำนวยการโรงเรียน, โรงเรียนประถมศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to study 1) the level of school director's competencies in Thai primary schools and 2) the school director's competency affecting Thai primary school's excellent performance. The research samples were 99 school directors in primary schools under the Ministry of Education Year 2014. Thirty-three out of 99 school directors were primary schools which were quality approved and acquired Royal School Awards; these schools were called an excellent performance school. Other 33 school directors were primary schools which were approved by the third external quality assessment by the Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization). The other 33 school directors were primary schools which were not approved by the third external quality assessment by the Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization). The research instruments were 1) the questionnaire on the school director's competency in aspects of behavior, discipline, moral and professional ethics, 2) the questionnaire on the school director's core competency, and 3) the questionnaire on the school director's functional competency. Statistical methods used for data analysis were mean, standard deviation, coefficient of variation, one-way MANOVA and Discriminant Analysis.

The results revealed that 1) School director's competencies in terms of love and faith in profession and responsibility were in a very high level. Their disciplines and behaviors were appropriate role models for a living, target achievement, providing good services, self-development, team working, analyzing, synthesizing and research, communication and motivation, developing personnel's potentiality, organizational administration and vision were in a high level. 2) The competencies that differentiated 3 types of school were love and faith in profession, target achievement, and analyzing, synthesizing and research. Those 3 competencies were highest for the primary school directors acquired Royal School Awards (excellent performance schools). The 3 competencies mentioned of the school directors from schools which acquired Royal School Awards were significantly higher than those of school directors from primary schools which were approved or unapproved by the Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization). The 3 competencies mentioned of the school directors from primary schools which were approved or unapproved by the Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization) were not significantly different. In conclusion, the 3 competencies of the school directors from primary schools effected to an excellent performance school.

Keywords : competencies, school directors, primary schools

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งให้การจัดการศึกษาของชาติต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ราชกิจจานุเบกษา, 2542 : 3 - 4) กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาไว้ 3 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการเรียนรู้ 2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึง 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนของสังคมในการจัดการศึกษา โดยกำหนดกรอบในการปฏิรูปการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ เพื่อให้เป้าหมายดังกล่าวประสบความสำเร็จผู้อำนวยการโรงเรียนจึงเป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาในฐานะที่เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนองค์การไปสู่เป้าหมายที่กำหนดตามนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีวิชาชีพ มีสมรรถนะ ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ วิชาชีพที่ดีจึงจะนำไปสู่การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล และเกิดประสิทธิภาพ (ธีระ รุญเจริญ, 2553 : 7) โบแยทซิส (Boyatzis, 1982) กล่าวว่า สมรรถนะเป็นคุณลักษณะที่มีผลต่อประสิทธิผลของงาน จึงสามารถนำสมรรถนะของบุคคลแต่ละตำแหน่งไปใช้ประโยชน์ในการบริหารทรัพยากรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์การอย่างเป็นรูปธรรม

ประเทศไทยใช้งบประมาณด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) มากกว่าประเทศในแถบเอเชีย แต่เมื่อเปรียบเทียบลำดับคุณภาพของการศึกษาตามตัวชี้วัดของสถาบัน International Institute for Management Development (IMD) พบว่า ปี 2556 อันดับสมรรถนะทางการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ดีกว่าประเทศไทย (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2556) เมื่อพิจารณาจากผลพัฒนาคุณภาพการศึกษาปีการ

ศึกษา 2556 พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ผลสัมฤทธิ์ในวิชาหลักในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่าร้อยละ 50 และเมื่อพิจารณาจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554 - 2558) พบว่า การประเมินโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 7,985 โรงเรียนมีโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพียง 5,690 โรงเรียน แต่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน มีจำนวนมากถึง 2,295 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 28.75 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว ผู้อำนวยการโรงเรียนจะต้องบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล โดยสามารถใช้สมรรถนะอย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความมุ่งมั่น ทุ่มเท เสียสละ เพื่อให้การบริหารจัดการโรงเรียนประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายสูงสุด ดังที่ทรงพล เจริญคำ (2552) วิจัยพบว่า ปัจจัยความเป็นเลิศของโรงเรียนเกิดจากประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนของผู้อำนวยการโรงเรียน ประคอง รัตมีแก้ว (2551) วิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีคุณภาพประกอบด้วย ความฉลาดทางอารมณ์ การครองตน ความสามารถในการปฏิบัติงานและบุคลิกภาพส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียน เกื้อจิตร ชีระกาญจน์ (2555) วิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การ แคทเทอร์ริน (Katherine, 2011) วิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารส่งผลต่อความเป็นเลิศขององค์การ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของไทย
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของไทยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียน

สมมุติฐานการวิจัย กำหนดสมมุติฐานของการวิจัย ได้ดังนี้
สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน 3 ด้าน คือ

1) ด้านความประพฤติ วินัย คุณธรรมและจรรยาบรรณ
2) ด้านสมรรถนะหลัก 3) ด้านสมรรถนะประจำสายงาน ส่ง
ผลต่อความเป็นเลิศในโรงเรียนประถมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย 1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สมรรถนะของ
ผู้บริหารโรงเรียน 3 ด้าน จากผลการสังเคราะห์ของ
สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

(2552) ประกอบด้วย 1) ด้านความประพฤติ วินัย คุณธรรม
และจรรยาบรรณวิชาชีพ ประกอบด้วย 1.1) การมีวินัย 1.2) การ
ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 1.3) การดำรงชีวิต

อย่างเหมาะสม 1.4) ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ 1.5) ความ
รับผิดชอบในวิชาชีพ 2) ด้านสมรรถนะหลัก ประกอบด้วย
4 สมรรถนะ คือ 2.1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2.2) การบริการที่ดี

2.3) การพัฒนาตนเอง 2.4) การทำงานเป็นทีม 3) ด้าน
สมรรถนะประจำสายงาน ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ
3.1) การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย 3.2) การสื่อสาร

และการจูงใจ 3.3) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร 3.4) การ
บริหารองค์กร 3.5) การมีวิสัยทัศน์ 2. ตัวแปรตาม ได้แก่
ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาของไทยแบ่งเป็น 3

ประเภท คือ 1) โรงเรียนที่ผ่านการประเมินและได้รับรางวัล
พระราชทาน 2) โรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากการ
ประเมินภายนอกกรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ

ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) 3) โรงเรียนที่
ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากการประเมินภายนอกกรอบ
สามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการ

ศึกษา (องค์การมหาชน)
วิธีดำเนินการวิจัย
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
กระทรวงศึกษาธิการ

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2557 3 ประเภทๆ ละ
33 คน ดังนี้ 1) ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ผ่านการ

ประเมินและได้รับรางวัลพระราชทานและจัดว่าเป็นโรงเรียนที่
มีความเป็นเลิศ 2) ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับ
การรับรองมาตรฐานจากการประเมินภายนอกกรอบสามของ
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน) 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาที่
ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากการประเมินภายนอกกรอบ
สามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการ
ศึกษา (องค์การมหาชน)

มีความเป็นเลิศ 2) ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับ
การรับรองมาตรฐานจากการประเมินภายนอกกรอบสามของ
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน) 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาที่

ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากการประเมินภายนอกกรอบ
สามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการ
ศึกษา (องค์การมหาชน)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในแต่ละโรงเรียนมี 7 คน ประกอบด้วย
ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ประธานคณะกรรมการ
โรงเรียน 1 คน กรรมการโรงเรียนที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์

หรือองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ 1 รูป/คน ครูหัวหน้ากลุ่ม
วิชาการ 1 คน ครูหัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคล 1 คน ครู
หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ 1 คน และครูหัวหน้ากลุ่ม

บริหารทั่วไป 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 693 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสมรรถนะของ
ผู้บริหารโรงเรียนของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และ

บุคลากรทางการศึกษา (2552) แบบมาตราส่วนประมาณค่า
4 ระดับ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความประพฤติ วินัย คุณธรรม
และจรรยาบรรณวิชาชีพ 39 ข้อ 2) ด้านสมรรถนะหลัก 42

ข้อ 3) ด้านสมรรถนะประจำสายงาน 40 ข้อ แบบสอบถาม
มีคุณภาพเชื่อถือได้มากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล
1. ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลเพื่อขอ
อนุญาตเก็บข้อมูลไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ขอนหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัย
วงษ์ชวลิตกุลส่งทางไปรษณีย์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนที่
เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยตรง พร้อมทั้งประสานผู้อำนวยการ
โรงเรียนทางโทรศัพท์เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บ
ข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามและรับแบบสอบถาม
จากกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วย
ตนเองในบางโรงเรียน

4. ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 99 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันของตัวแปรต้น วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของตัวแปรพหุคูณ (One Way MANOVA) และวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Discriminant Analysis)

ผลการวิจัย

1) ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาที่ผ่านการประเมินและได้รับรางวัลพระราชทานและจัดว่าเป็นโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศมีสมรรถนะส่วนมากอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 3.165 - 3.604$; C.V. = 7.238 - 9.384) ลักษณะดังกล่าวของผู้อำนวยการโรงเรียนประเภทที่ 1 นี้แตกต่างกันน้อย

2) ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากการประเมินภายนอกกรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีสมรรถนะทั้ง 14 ด้านอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 2.939 - 3.493$; C.V. = 6.411 - 9.741) ลักษณะดังกล่าวของผู้อำนวยการโรงเรียนประเภทที่ 2 นี้แตกต่างกันน้อย

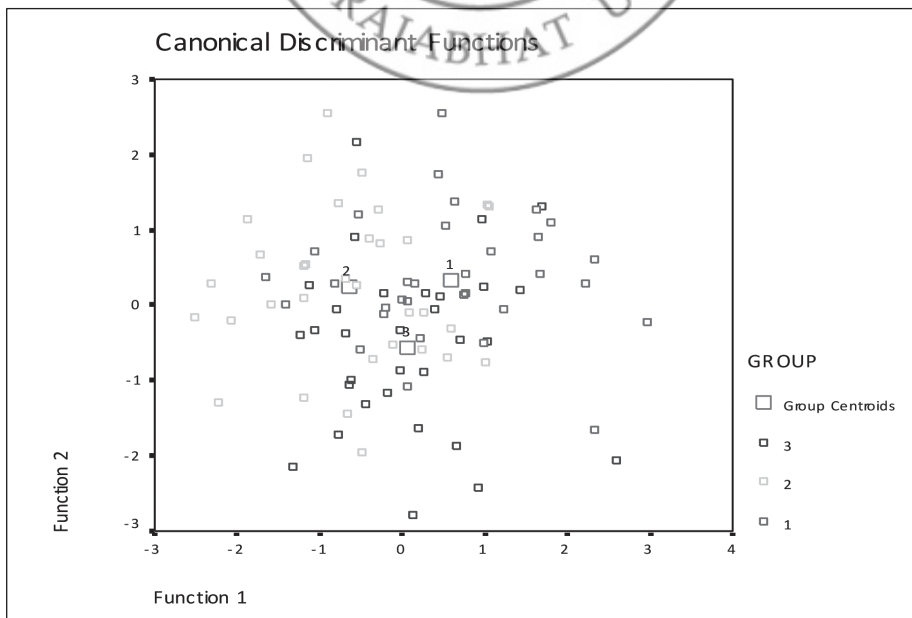
3) ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ได้รับ

การรับรองมาตรฐานจากการประเมินภายนอกกรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีสมรรถนะส่วนมากอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 3.260 - 3.572$; C.V. = 6.653 - 11.994) ลักษณะดังกล่าวของผู้อำนวยการโรงเรียนประเภทที่ 3 นี้แตกต่างกันพอควร

4) เมื่อวิเคราะห์ด้วยการทดสอบความแตกต่างระหว่างสมรรถนะทั้ง 14 ประเภทของผู้อำนวยการโรงเรียน 3 ประเภท พบว่า จุดร่วมของค่าเฉลี่ยของสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 14 สมรรถนะมีความแตกต่างกัน ดังภาพ 1

ภาพ 1 แสดงจุดร่วม (Centroid) ของค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติตามสมรรถนะทั้ง 14 ด้านของผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 3 ประเภท

เมื่อวิเคราะห์การแจกแจงของสมรรถนะทั้ง 14 ด้านของผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 3 ประเภทพบว่า มีสมรรถนะ 3 ด้านที่แจกแจงผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 3 ประเภทได้ ได้แก่ 1. ด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ (MOR4) 2. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (COM2) 3. ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย (PER1) ดังนั้นเพื่อให้แน่ชัดว่าผู้อำนวยการโรงเรียนประเภทใดมีสมรรถนะใดสูงสุดจึงทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะทั้ง 3 ด้านของผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 3 ประเภทนั้นด้วยเทคนิค Tukey Test ดังตาราง 1

ภาพที่ 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 3 ประเภท เป็นรายคู่โดยใช้เทคนิค Tukey Test

สมรรถนะ	การเปรียบเทียบการปฏิบัติตามสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 3 ประเภท	HSD	S.E	p	แปลผล (> หมายความว่าปฏิบัติมากกว่า ; = หมายความว่าปฏิบัติเท่ากัน)
1. ความรักและศรัทธา ในวิชาชีพ (MOR4)	ประเภทที่ 1* กับประเภทที่ 2	.166*	.065	.033	ประเภทที่ 1 > ประเภทที่ 2
	ประเภทที่ 1 กับประเภทที่ 3	.088	.065	.375	ประเภทที่ 1 = ประเภทที่ 3
	ประเภทที่ 2 กับประเภทที่ 3	-.079	.065	.054	ประเภทที่ 2 = ประเภทที่ 3
2. การมุ่งผล สัมฤทธิ์ (COM2)	ประเภทที่ 1 กับประเภทที่ 2	.182*	.074	.041	ประเภทที่ 1 > ประเภทที่ 2
	ประเภทที่ 1 กับประเภทที่ 3	.140	.074	.148	ประเภทที่ 1 = ประเภทที่ 3
	ประเภทที่ 2 กับประเภทที่ 3	-.183	.074	.833	ประเภทที่ 2 = ประเภทที่ 3
3.การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการ วิจัย(PER1)	ประเภทที่ 1 กับประเภทที่ 2	.226*	.079	.006	ประเภทที่ 1 > ประเภทที่ 2
	ประเภทที่ 1 กับประเภทที่ 3	.161	.079	.065	ประเภทที่ 1 = ประเภทที่ 3
	ประเภทที่ 2 กับประเภทที่ 3	-.065	.079	.634	ประเภทที่ 2 = ประเภทที่ 3

*p< .05

หมายเหตุ โรงเรียนประเภท 1 หมายถึงเป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นเลิศ

ตาราง 1 แปลความได้ว่า 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนประเภทที่ 1 ปฏิบัติตามสมรรถนะด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ (MOR4) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (COM2) และด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย (PER1) มากกว่าผู้อำนวยการโรงเรียนประเภทที่ 2 และมากกว่าผู้อำนวยการโรงเรียนประเภทที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ = .05 2) ผู้อำนวยการโรงเรียนประเภทที่ 2 และผู้อำนวยการโรงเรียนประเภทที่ 3 ปฏิบัติตามสมรรถนะด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ (MOR4) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (COM2) และด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย (PER1) ไม่แตกต่างกัน โดยสรุปมีสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียน 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ 2. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ 3. ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาของไทย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ผ่านการประเมินและได้รับรางวัลพระราชทานและจัดว่าเป็นโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศมีสมรรถนะทั้ง 14 ด้านอยู่ในระดับดีมาก และมากกว่าผู้อำนวยการโรงเรียนอีก 2 ประเภทซึ่งมีสมรรถนะทั้ง 14 ด้านอยู่ในระดับดี ลักษณะดังกล่าวของผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 3 ประเภทแตกต่างกันน้อย ทั้งนี้เพราะว่าหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียนให้ได้รับรางวัลพระราชทานนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การประเมินใน 6 ด้านให้อยู่ในระดับดีขึ้นไป ซึ่งการปฏิบัติให้ผ่านเกณฑ์การประเมินใน 6 ด้านนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนต้องปฏิบัติตามสมรรถนะทั้ง 14 ด้านให้อยู่ในระดับดีมากเป็นส่วนใหญ่จึงจะผ่านการประเมินเพื่อได้รับรางวัลพระราชทาน

2. มีสมรรถนะของผู้อำนวยการโรงเรียน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ 2) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ 3) ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาของไทย

ความรักและศรัทธาในวิชาชีพเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเสริมการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการโรงเรียนอย่างมีเป้าหมายและสามารถแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมบุคคลที่มีความรักศรัทธาในวิชาชีพจะยึดมั่นในอุดมการณ์ ปกป้องเกียรติภูมิในวิชาชีพ เสียสละประโยชน์ตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพและพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพอยู่เสมอ ส่งผลต่อการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพดังที่สิงห์ แกรนด์วิลล์และดิกกา (Singh, Granville and Dicka, 2002) กล่าวว่า ตัวแปรจิตพิสัยส่งผลอย่างมากต่อความสำเร็จของการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลอันเป็นเป้าหมายที่มีคุณค่าสูงสำหรับการประเมินระดับความสามารถของบุคคล ความสำเร็จในการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับตัวแปรด้านจิตพิสัย

การมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นคุณลักษณะของผู้อำนวยการโรงเรียนในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบาย ภารกิจ มีการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย มีความมุ่งมั่นกระตือรือร้นในการนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ผู้ที่มีจิตมุ่งผลสำเร็จจะสำเร็จผลในการทำงาน การมุ่งผลสัมฤทธิ์ยังเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้อำนวยการโรงเรียนได้พัฒนาตนเอง แสวงหาความสำเร็จความรู้เพื่อการทำงานให้สำเร็จได้มาตรฐานที่ดีเยี่ยมซึ่งเป็นลักษณะของผู้นำทางวิชาการ ดังผลงานวิจัยของนิพล อินนอก (2556) ที่พบว่า การพัฒนาตนเองและการมุ่งผลสัมฤทธิ์ส่งผลต่อความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน เมื่อโรงเรียนมีผู้อำนวยการที่เป็นผู้นำทางวิชาการจึงส่งผลให้โรงเรียนมีความเป็นเลิศ

การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเป็นความสามารถของผู้อำนวยการโรงเรียนในการทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ แยกประเด็นเป็นส่วนย่อยตามหลักการหรือกฎเกณฑ์ที่กำหนด และสามารถรวบรวมสิ่งต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานรวมทั้งสามารถวิเคราะห์องค์การในภาพรวมและดำเนินการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหาร

จัดการ การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนมีความสามารถในการวิจัยซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญของผู้นำทางวิชาการก็สามารถนำผลการวิจัยมาปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการของโรงเรียน ดังที่สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ (2556) กล่าวว่า การวิจัยเป็นพลังที่สำคัญในการได้มาซึ่งข้อมูล ความรู้อันสามารถนำไปแก้ปัญหาและพัฒนาโรงเรียนได้อย่างถูกต้องและยั่งยืน ทำให้เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลก สมรรถนะดังกล่าวนี้ของผู้อำนวยการโรงเรียนจึงส่งผลต่อความเป็นเลิศของผู้อำนวยการโรงเรียน

สมรรถนะทั้ง 3 ด้านช่วยกระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้อำนวยการโรงเรียนได้พัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้ มุ่งสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐานอันเป็นลักษณะความเป็นผู้นำทางวิชาการ สมรรถนะดังกล่าวนี้ของผู้อำนวยการโรงเรียนส่งผลต่อ 1) คุณภาพการสอนของครู 2) ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน

4) คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จึงทำให้โรงเรียนมีความเป็นเลิศ (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ และนิคม นาคอ้าย, 2550)

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ 1) ผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดนโยบายส่งเสริม พัฒนาให้ผู้อำนวยการโรงเรียนปฏิบัติตนด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ มุ่งผลสัมฤทธิ์ วิเคราะห์ สังเคราะห์และการทำวิจัยในระดับที่สูงเพื่อให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้นจะส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย 1) ควร พัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยของผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานทางการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ 2) ควรวิจัยเพื่อค้นหาตัวแปรที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยของผู้อำนวยการโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- เกื้อจิตร ชีระกาญจน์. (2555). สมรรถนะในปัจจุบันของผู้จัดการฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคลในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ทรงพล เจริญคำ. (2552). รูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- นิพล อินนอก. (2556). ตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ประคอง รัศมีแก้ว. (2551). คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. เล่ม 116. ตอนที่ 74 วันที่ 14 สิงหาคม 2542.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (31 ธันวาคม 2556). “การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย.” คม ชัด ลึก (กรอบாய). 13 (4440) : 9.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554). คู่มือการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2554). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (2554-2558)ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ : ออฟเซ็ทพลัส จำกัด.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน.(2556). อันดับด้านการศึกษาไทยในเวทีโลกและอาเซียน ปี 2556. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2558, จาก <http://www.qlf.or.th/Home/Contents/749>.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ และนิคม นาคอ้าย. (มิถุนายน – ตุลาคม 2550). “การค้นหารูปแบบของผลลัพธ์ทางการศึกษาของนักเรียนที่มีตัวแปรน้อยที่สุดและสามารถนำไปปฏิบัติในโรงเรียน.” วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล. 1 : 7-13.
- Boyatzis, R.E. (1982). *The Competence Manager: A Model for Effective Performance*. New York : Wiley.
- Katherine, L. (2011). *Leadership Competency Preferences of Student Affairs Administrators : Does Generation Matter?*. Thesis of Doctor of Philosophy. Florida : The Florida State University.
- Singh, K. Granville, M. and Dicka, S. (2002). “Mathematics and Science Achievement : Effects of Motivation, Interest, and Academic Engagement.” *Journal of Educational Research*. 95 (6) : 323-331.